

Konsultatīvās padomes “Izglītība visiem” atvērtā sanāksme
UNESCO Globālais izglītības monitoringa ziņojums 2020 “Iekļaušana un izglītība”

2020. gada 10. jūlijs

Sanāksme notiek: tiešsaistes platformā Zoom, Izglītības un zinātnes ministrijā

Sanāksme sākas: 11:00

Darba valoda: latviešu, angļu

PROTOKOLS Nr. 24

Sanāksmi vada: **Gunta Arāja**, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece – Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktore

Diskusijas moderatore: **Sandra Kropa**, Latvijas Radio žurnāliste

Sanāksmes dalībnieki:

Konsultatīvās padomes “Izglītība visiem locekļi un deleģētie pārstāvji

	Vārds, Uzvārds	Institūcija
1.	Baiba Moļņika	UNESCO LNK
2.	Elita Barisa	Latvijas Nacionālais kultūras centrs
3.	Elīna Petrovska	Pārresoru koordinācijas centrs
4.	Gunta Arāja	Izglītības un zinātnes ministrija
5.	Gundega Zemture	Biedrība Vecāki par izglītību
6.	Ina Druviete	Latvijas Universitāte
7.	Ināra Dundure	Latvijas Pašvaldību savienība
8.	Inga Vanaga	Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība
9.	Iveta Vērse	Izglītības attīstības centrs
10.	Kārlis Kravis	Nodibinājums Iespējamā misija
11.	Līga Bērziņa	Latvijas Autisma apvienība
12.	Madara Freivalde	Latvijas Nacionālā bibliotēka
13.	Madara Mazjāne	Biedrība Centrs MARTA
14.	Maija Burima	Daugavpils Universitāte
15.	Marta Viļuma	Latvijas Studentu Apvienība
16.	Rihards Blese	LDDK

Eksperti, novērotāji, organizatori

	Vārds, Uzvārds	Institūcija
1.	Aiga Kriņģele	Lielvārdes pamatskola
2.	Aija Medne	Rīgas Tehniskā universitāte

3.	Aleksandra Aleksejeva	Klubs "Māja" - jaunatne vienotai Eiropai (NVO)
4.	Alise Valaine- Kalniņa	Smiltenes novada pašvaldība
5.	Anastasija Savčenkova	RSU
6.	Anita Vahere-Abražune	Izglītības un zinātnes ministrija
7.	Anna Kupre	Riebiņu novada Galēnu pamatskola
8.	Anta Trukšāne	Ulbrokas vidusskola
9.	Antra Krasta	Carnikavas novada domes Izglītības nodaļa
10.	Baiba Pavlovska	studente - karjeras konsultanta programma
11.	Dace Rozentāle	Kandavas Lauksaimniecības tehnikums
12.	Daina Jāņkalne	Erasmus+ projekts "EPALE Nacionālais atbalsta dienests"
13.	Daina Mežecka	Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā
14.	Dana Kirmuška	PIKC Rīgas Valsts tehnikums
15.	Dita Nīmante	Latvijas Universitāte
16.	Elita Malovka	Aizputes novada dome
17.	Elīza Dāldere	LSA
18.	Ervīns Turla	Children of Light
19.	Eva Ķeruze	Latvijas ANO Jauniešu delegātu programma
20.	Gonçalo Miguel Biscaia Rogeiro Costa	Agrupamento de Escolas A Lã e A Neve
21.	Gunda Balode	skola
22.	Gunita Strode	Galēnu pamatskola
23.	Guntars Skudra	Rēzeknes novads Izglītības pārvalde
24.	Ilze Dalbiņa	UNESCO LNK
25.	Ilze Ločmele	Sociālās integrācijas valsts aģentūra, projekts personām ar smagu invaliditāti un garīga rakstura traucējumiem
26.	Ilze Pilāne	PIKC Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums
27.	Ilze Rozenberga	Babītes vidusskola
28.	Ilze Seipule	Izglītības un zinātnes ministrija
29.	Ilze Siliņa	IZM
30.	Indra Trofimoviča	Latvijas Universitāte
31.	Inese Purava	Rīgas Jāņa baznīcas svētdienas skola
32.	Inese Saulīte	Kokneses novada dome
33.	Inese Stepko	Liepājas Izglītības pārvalde
34.	Ineta Kristovska	Izglītības un zinātnes ministrija
35.	Inga Kārkliņa	Liepājas pilsētas Izglītības pārvalde
36.	Inita Juhņēviča	Izglītības kvalitātes valsts dienests
37.	Iveta Grāvīte	RD IKSD

38.	Ivita Freimane	Rīgas Pārdaugavas pamatskola
39.	Jana Bakanauska	Ventspils pilsētas Izglītības pārvalde
40.	Jana Petrova	Privātā vidusskola Laisma
41.	Jeļena Mihailova	Liepājas 7.vsk
42.	Kristīna Bernāne	Priekuļu pirmsskolas izglītības iestāde "Mežmaliņa"
43.	Kristīne Andersone	RPII "Kamenīte"
44.	Kristīne Jozauska	IKVD
45.	Kristīne Niedre-Lathere	Liepājas pilsētas Izglītības pārvalde
46.	Laura Iveta Strode	Izglītības un zinātnes ministrija
47.	Laura Miķelsone	Brocēnu vidusskola
48.	Līga Gutnika	Jelgavas pamatskola "Valdeka"- attīstības centrs
49.	Madara Kanasta	Centrs MARTA
50.	Maija Treile	Latvijas Nacionālā bibliotēka
51.	Marija Micķeviča	Krāslavas Varavīksnes vidusskola
52.	Māra Bauvare	Bauskas novada administrācijas Izglītības nodaļa
53.	Miks Celmiņš	Make Room Global
54.	Modra Jansone	Izglītības un zinātnes ministrija
55.	Natalja Kozireva	Daugavpils 11.P.I.I.
56.	Natalja Lugoveca	Starptautiskā vidusskola "Ekziperī"
57.	Nita Jirgensone	Pārresoru koordinācijas centrs
58.	Normunds Balabka	Ulbrokas vidusskola (Stopiņu novads)
59.	Normunds Grinbergs	skola
60.	Olita Arkle	Izglītības un zinātnes ministrija
61.	Renāte Gremze	Ropažu novada pašvaldība
62.	Ruta Jansone	Gulbenes novada valsts ģimnāzija
63.	Sanda Roze	EPAL - Eiropas Pieaugušo izglītības e-platforma
64.	Sandra Kropa	Latvijas Radio
65.	Sandra Purmale	Valmieras Izglītības pārvalde
66.	Sandra Rone	Jūrmalas Iekļaujošās izglītības attīstības centrs
67.	Sanita Treimane	Izglītības un zinātnes ministrija
68.	Sarmīte Zālīte	Bidrība FunA
69.	Sigita Sniķere	Pārresoru koordinācijas centrs
70.	Sigita Tama	Kocēnu novada domes Izglītības pārvalde
71.	Sintija Bernava	Donum Animus
72.	Sintija Bērziņa	Colorize
73.	Sintija Turova	Rīgas 3.ardskola
74.	Snežana Petroviča	valsts iestāde

75.	Svetlana Oše	PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"
76.	Svetlana Špandaruka	Daugavpils pilsētas 12.pirmsskolas izglītības iestāde
77.	Tija Aleksandrova	Jelgavas izglītības pārvalde
78.	Tīna Blūma	Mores pamatskola
79.	Valentīna Mičule	skola
80.	Veronika Plučevska	VSIA PIKC "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"
81.	Vija Ieleja	Iecavas novada pašvaldības administrācija
82.	Vija Jirgensone	Limbažu novada pašvaldība Izglītības un kultūras nodaļa
83.	Vineta Āboltiņa	Ogres novada izglītības pārvalde
84.	Vineta Ozola	Talsu novada Izglītības pārvalde
85.	Vladimirs Dreimanis	Liepājas Jūrniecības koledža

Darba kārtība

11:00 – 11:05	Ieskats ziņojuma atklāšanas programmā, tehniskas detaļas sekmīgai komunikācijai
11:05 – 11:15	UNESCO LNK ģenerālsēkretāres Baibas Moļņikas ievadvārdi
11:15 – 11:45	Globālā izglītības monitoringa ziņojuma "Izglītība un iekļaušana" prezentācija, Anna Cristina D'Addio , UNESCO GEM ziņojuma komandas vecākā politikas analītiķe (angļu valodā)
11:45 – 12:00	Jautājumi un atbildes (angļu valodā)
12:00 – 12:30	Ekspertu komentāri <ul style="list-style-type: none"> - Dita Nīmante, Latvijas Universitātes PPMF asociētā profesore - Līga Bērziņa, biedrības "Latvijas Autisma apvienības" priekšsēdētāja - Sigita Sņikere, Pārresoru koordinācijas centra eksperte
12:30 – 12:40	Iekļaujošās izglītības aspekti Izglītības attīstības pamatnostādņu projektā 2021.–2027. gadam, Gunta Arāja , Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece – Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktore
12:40 – 13:00	Diskusija un noslēgums

1.

Sanāksmes sākumā dalībnieki tiek iepazīstināti ar darba kārtību un laika plānojumu, tiek aicināti izrādīt aktivitāti un uzdot sev interesējošos jautājumus. Dalībnieki tiek informēti, ka kopš 2002. gada ir iznākuši jau 16 ziņojumi, kas ir veltīti dažādām ar izglītību saistītām tēmām. Šodienas dienaskārtībā esošā tēma ir cieši saistīta ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, īpaši 4. mērķi – “Kvalitatīva izglītība”.

2.

Turpinājumā **Baiba Moļņika**, UNESCO LNK ģenerālsēkretāre, citē ANO Ilgtspējīgas attīstības 4.mērķi – nodrošināt iekļaujošu, taisnīgu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem –, un uzsver, ka visi 3 vārdi – kvalitatīva, taisnīga un iekļaujoša – ir ar vienlīdz lielu nozīmi.

Tomēr, sekojot līdzi, kā laika gaitā ir mainījies UNESCO redzējums, kas tiek sagaidīts no izglītības, nevar nepamanīt akcentu maiņu – ja līdz 2000.gadam mēs runājām par izglītību kā pamatinstrumentu, lai novērstu nabadzību, tad jau pēc 2000. gada izglītība daudz vairāk tika saistīta ar kvalitātes aspektiem un ekonomiku kā virzītājspēks darba tirgus attīstībā un tās tas arī turpina būt gan daudzu valstu debatēs, gan arī vietējās debatēs. Savukārt šī brīža globālie izaicinājumi – vide, migrācija, veselība, arī COVID pandēmija aicina mainīt fokusu arī uz izglītības redzējumu, jo jāspēj ir uzrunāt dažādība, izglītojamo dažādās vajadzības un intereses, uz kurām izglītības sistēmām ir jāspēj elastīgi reaģēt. Līdz ar to globālais izglītības pārskats nāk tieši laikā, lai arī Latvijā aicinātu apjaust, ka nav tādas noteiktas izglītojamo grupas, uz kurām attiecas vai neattiecas iekļaujošā izglītība. Iekļaujošā izglītība attiecas uz ikvienu no mums un uz visu sabiedrību kopumā. Baiba Moļņika izsaka pateicību Izglītības un zinātnes ministrijai, Latvijas Republikas pastāvīgajai pārstāvniecībai UNESCO un visiem ekspertiem, kas piekrituši piedalīties.

3.

Anna D’Addio pateicas par iespēju piedalīties ziņojuma atklāšanā, daloties ar atziņu, ka jautājums par iekļaujošu izglītību aktualizējas daudz plašākā mērogā. Prezentējot ziņojumu, Anna D’Addio pievēršas vārda “iekļaušana” skaidrošanai, definējot to kā procesu, kas novērtē daudzveidību un tiek vērsti uz kopīgu mērķu sasniegšanu. Ikviens indivīds ir vērtīgs, un katrs ir jāciena neatkarīgi no viņa izcelsmes, spējām un identitātes. Anna D’Addio uzsver, ka iekļaujošā izglītība nav stāsts par skolēnu pielāgošanos sistēmai, bet par sistēmas pielāgošanos skolēniem, pieņemot daudzveidību. Iekļaušanās netiek asociēta ar vienu cilvēku grupu. Stereotipi rada diskrimināciju un noved pie kādas grupas izslēgšanas/ atgrūšanas.

Pievēršot uzmanību galvenajiem izaicinājumiem, runātāja konstatē, ka identitāte, izcelsme, spējas joprojām diktē izglītības iespējas vairākās valstīs. Starp izaicinājumiem tiek pieminēts fakts, ka likumi ceturtdaļā pasaules valstu nosaka, ka bērni ar īpašām vajadzībām ir jāskolo nošķirtos apstākļos.

Turpinājumā Anna D'Addio pieskaras Covid-19 krīzes sekām un to atspoguļojumam izglītības jomā, akcentējot, ka krīzes laikā valstīs ar zemu un vidēju ienākumu līmeni palielinās skolu neapmeklējušo bērnu skaits, savukārt bērniem ar īpašām vajadzībām pieaug nepatika pret atgriešanos skolā.

Atsaucoties uz ziņojuma ieteikumiem, Anna D'Addio dalās ar atziņu, ka, pirmkārt, ir jāvairo izpratne par iekļaujošu izglītību. Tikai 68% pasaules valstu ir definējušas, kas ir iekļaujoša izglītība, savukārt tikai 57% no tām iekļaušana attiecas uz vairākām atstumtām grupām reizē. Pieredzes un resursu apmaiņa ir obligāts nosacījums pārejai uz iekļaujošu izglītību, kas paredz arī valdību elastību specializētu resursu izmantošanā (resursu centri, īpaši sagatavoti skolotāji). Tiek izcelta skolotāju izglītības iespēju nodrošināšana, ko runātāja pamato arī ar pētījuma datiem, kuros ceturtdaļa skolotāju norāda uz steidzamu nepieciešamību pilnveidot zināšanas par ikdienas darbu ar bērniem ar speciālām vajadzībām.

Iekļaujošas izglītības īstenošanai skolēnu daudzveidība ir jāuztver kā iespēja, nevis kā problēma, jo iekļaušana balstās principā, ka "visi ir visi bez izņēmuma", un šī principa pielietojums praksē paredz, ka visiem bērniem ir jābūt vienai un tai pašai elastīgai, atbilstošai un visiem pieejamai izglītības programmai, savukārt mācību materiāliem ir jābūt bez stereotipiem. Iekļaušana netiks panākta, kamēr miljoniem cilvēku nav piekļuves izglītībai. Pievērsties jautājuma institucionālajam ietvaram, ministrijām ir jāsadarbojas un ir jāapmainās ar informāciju integrējošu programmu izstrādei, ir jāveicina kopienu ieguldījums politikā, savukārt pašvaldībām ir jānodrošina skaidras pilnvaras.

Atbildot uz jautājumu par tālākajiem soļiem, kas Latvijai būtu jāveic iekļaujošas izglītības ieviešanai, Anna D'Addio akcentē, ka pat ja valdība veic atbilstošus likumdošanas grozījumus, tas vēl nenozīmē iekļaujošas izglītības realizēšanu. Ja ceļā uz iekļaujošas izglītības panākšanu atbildīgās iestādes fokusējas tikai uz vienu ieteikumu, kuru piemēro tikai uz vienu iedzīvotāju grupu, iekļaujoša izglītība nekad nekļūs par mūsu realitāti. Anna D'Addio aicina ņemt vērā, ka process ir komplicētu faktoru un darbību kopums, un nav viena noteikta veida, kas derētu katram bez izņēmumiem, taču ir jāpieturas pie principa, ka vienlīdzība nenozīmē taisnīgumu. Anna D'Addio aicina neaizmirst, ka, lai nodrošinātu jēgpilnu iekļaujošu izglītību, ir jāstrādā pie sabiedrības domāšanas maiņas, kas paredz arī stereotipu izskaušanu. Kamēr bērni ir mazi, starp tiem nepastāv diskriminācija, bērns var sākt izrādīt nepatiku pret citiem brīdī, kad viņa apziņu sāk ietekmēt izlasītais un sadzirdētais. Par citu nozīmīgu aspektu kalpo finansējuma jautājums, kas nenozīmē tikai materiālo resursu esamību, bet arī to sadalījumu. Prezentācija – 1. pielikumā.

4.

Turpinājumā **Dita Nīmante** dalās ar atziņu, ka no normatīvo dokumentu sakārtošanas viedokļa likumdošanas aspektā ir paveikts liels progress. Pēdējos gados tiek ievērots līdzdalības princips, un normatīvajos aktos arvien biežāk parādās "iekļaujošas izglītības" jēdziens. Komentējot kopējo situāciju, runātāja secina, ka, neskatoties uz šajā virzienā veiktajiem soļiem, kopumā atrodami pārejas posmā no segregatīvas izglītības uz integratīvu. Kā vājo punktu Dita Nīmante akcentē vienotas definīcijas trūkumu

izglītības dokumentos. Pieskaroties skolotāju izglītības un kompetenču aspektam, tiek konstatēts, ka Latvijā skolotājiem ir daudz iespēju izglītoties un pilnveidot savas profesionālās prasmes. Pētījumu dati rāda, ka skolotāji salīdzinoši augsti vērtē savu kompetenci iekļaujošās izglītības jautājumā, tomēr vairāk nekā puse skolotāju arī atzīst pieredzes trūkumu šajā jautājumā, savukārt tikai 10% skolotāju ir norādījuši, ka jūtas komfortabli un pārliecinoši, strādājot klasēs ar bērniem ar speciālām vajadzībām.

Pievēršoties pētījumu datiem, runātāja apgalvo, ka Latvijas gadījumā izaicinājumu sagādā tas, ka skolotāju vidējais vecums ir aptuveni 50 gadi. Tas nozīmē, ka lielāka daļa pamatstudijas nav apmeklējuši, kas liek meklēt veidus, kādos skolotāji var iegūt vai pilnveidot iekļaujošās izglītības īstenošanai nepieciešamas zināšanas. Tiek uzsvērts, ka iekļaušanas jautājums nenozīmē tikai fizisko iekļaušanos mācību procesā, jo iekļaušanās sastāv no komplicēta faktoru kopuma, ietverot arī sociālo, psiholoģisko un akadēmisko pusi. Respektīvi, ir jāstrādā arī pie tā, lai bērns ar īpašām vajadzībām nejūtas emocionāli izstumts.

Noslēdzot runu, prezentētāja pieskaras arī iekļaujošai izglītībai augstākās izglītības ietvaros, kas Latvijai ir baltā zona. Kā arī tiek konstatēts, ka pašlaik Latvijā ir liels pētījumu trūkums jautājumos, kas saistīti ar iekļaujošu izglītību, nepastāv precīzs "iekļaujošās izglītības" definējums, kā arī nav noteikti tās īstenošanas veidi. Tas ir viens no pamatjautājumiem, kas nākotnē būtu jārisina.

Vārds tiek dots **Līgai Bērziņai**, kura runas ievadā akcentē finansējuma aspekta būtiskumu ceļā uz iekļaujošu izglītību. Pievēršoties galvenajiem izaicinājumiem, runātāja atsaucas uz pētījumu rezultātiem, atzīmējot, ka Latvijā gan bērniem ar īpašām vajadzīgām, gan arī kopējai plūsmai ir satraucoši zema piederības sajūta skolai. Tas ir svarīgs izaicinājums, pie kā kopīgiem spēkiem būtu jāstrādā. Līga Bērziņa dalās atziņā, ka piederības sajūta tieši ietekmē gan pašvērtējumu, gan pašapziņu, attiecīgi – ja bērns un pieaugušie neizjūt eksistenciāli svarīgu piederības sajūtu, tas palielina risku uz vardarbību. Līga Bērziņa piekrīt Annas D'Addio teiktajam, ka parasti piederības sajūtas zudums rodas brīdī, kad bērni un jaunieši jūt diskrimināciju, piemēram, ja klasē dominē stereotipi vai notiek sociāla izolēšanās. Runas noslēgumā Līga Bērziņa pievienojas iepriekš teiktajam, ka pedagogu sagatavotības aspektam ir liela nozīme, vienlaikus uzsverot praksē pieredzēto, ka pedagogiem var būt liela vēlme un motivācija, taču, realitātē saskaroties ar diskrimināciju, tie var norobežoties no šīs problēmas.

Turpinājumā **Sigita Sniķere** iepazīstina dalībniekus ar "Preventīvā atbalsta sistēmu bērniem attīstības traucējumu veidošanās risku mazināšanai". Prezentācijas laikā Sigita Sniķere pievēršas Latvijā veikto izmaiņu ietekmei, akcentējot, ka progress ietver bērnu sasniegumu uzlabošanu, jauniešu ar anti-sociālo raksturu skaita samazinājumu, fiziskās veselības un dzīves kvalitātes uzlabojumu, sociālās atstumtības samazinājumu u.tt. Tiek akcentēts, ka virzībai uz iekļaujošu izglītību ir svarīga vienotas pārvaldības pastāvēšana, kas koncentrētos uz izglītības, veselības un sociālās politikas jautājumiem, kā arī reģionālo centru cieša sadarbība ar reģiona pašvaldību un pārvaldes iestādēm, un valsts pašvaldību un nevalstiskā sektora partnerību. Pievēršot uzmanību tālākajiem plāniem, runātāja atzīmē programmu *Nurse-family*

partnership jaunajām māmiņām, kas paredz vecāku prasmju pilnveidošanu un intensīvu speciālista darbu ar ģimeni no bērna dzimšanas līdz 2 gadu vecumam, kā arī ES fondu līdzekļu piesaisti dažādu programmu realizēšanai (*Cool kids; Kiva program* u.tt.). Plašāk prezentācijā 2. pielikumā.

5.

Turpinājumā **Gunta Arāja** prezentē Izglītības attīstības pamatnostādņu projektu 2021. - 2027. gadam, iezīmējot Latvijas iespējas un izaicinājumus. Starp Latvijas iespējām tiek pieminēta digitalizācija, veiksmīgi organizēta mobilitāte, iekļaušanās un inovatīvu risinājumu meklēšana. Savukārt pie izaicinājumiem ir minama nevienlīdzīga piekļuve, lielas reģionālās atšķirības, ilgtspējības trūkums jeb neefektīva resursu izmantošana un iedzīvotāju skaita izmaiņas. Kā nākotnes mērķi tiek definēti: augsti kvalificēti un uz izcilību orientēti pedagogi un akadēmiskais personāls, atbalsts ikviena izaugsmei, ilgtspējīga un efektīva izglītības sistēmas un resursu pārvaldība, kā arī mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju vērsts izglītības piedāvājums.

Ar atbalstu ikviena izaugsmei tiek saprasts: augstas kvalitātes speciālās izglītības nodrošināšana, iekļaujošas izglītības pieejas nodrošināšana visos izglītības līmeņos, izcilības un individuālo kompetenču attīstības nodrošināšana, īstenojot nacionāla un starptautiska mēroga pasākumus, un atbalsta mehānismu izveide augstākās izglītības pieejamībai (tai skaitā psiholoģiskā atbalsta dienesta izveidošana).
Prezentācija – 3.pielikumā.

6.

Diskusijas sākumā, atbildot uz jautājumu par izglītību Covid-19 krīzes apstākļos, **Gunta Arāja** uzsver, ka kopumā studenti pozitīvi vērtē attālināto mācību procesu, par ko liecina gan sekmes, gan aptauju rezultāti, taču objektīvāku secinājumu izdarīšanai būtu nepieciešams veikt atsevišķus pētījumus, kas ļautu identificēt Covid-19 ietekmes sekas visos izglītības līmeņos. **Sigita Sniķere**, atbildot uz jautājumu, vai plānots attīstīt un atbalstīt jau esošas un veiksmīgas Latvijā strādājošas programmas, piemēram, "Atbalsts pozitīvai uzvedībai" izsakās apliecināti. Jāstrādā pie rezultātu aprakstīšanas, zināšanu bāzes veidošanas, informācijas izplatīšanas Latvijā un starptautiski. **Ināra Dundure** komentē paustos viedokļus, piekrītot pedagogu sagatavotības jautājuma būtiskumam iekļaujošas izglītības nodrošināšanā. Ināra Dundure atzīmē, ka mums visiem un politikas veidotājiem ir jāsaprot, ka iekļaujoša izglītība ir dārgāka nekā standarta izglītība, kas ir vērtējams faktors finansējuma plānošanas procesā. Runātāja pievienojas līdz šim teiktajam, ka situācija ir uzlabojusies, taču ne pietiekoši. Pievērsties izaicinājumiem jāpilda iekļaujošas izglītības realizēšanā, Ināra Dundure akcentē, ka ir intensīvi jāstrādā ar sabiedrību. Steidzami jānodrošina atbalsta personāls, pedagogu palīgi u.c., kā arī jāpilnveido pedagogu prasmes. Ināra Dundure pauž viedokli, ka institucionālā atbildība ir tas, pie kā varētu strādāt jau tuvākā laikā, tā ir sadrumstalota. Ināra Dundure rosina izveidot nodaļu Izglītības departamentā, kas atbildētu par iekļaujošu izglītību plašākā izpratnē un sniegtu metodisko atbalstu. Jānodrošina vienots metodiskais atbalsts. Gunta Arāja

pievienojas, ka institucionālās atbildības sakārtošana ir ne tikai iekļaujošas izglītības, bet visas izglītības sistēmas jautājums.

Noslēgumā tiek dots vārds UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerāļsekretārei Baibai Moļņikai, kas pateicas konferences dalībniekiem par aktivitāti un tēmas aktualizēšanu, uzsverot ka šis ir jau septītais izglītības pārskats, kas tiek atklāts Latvijā. Baiba Moļņika pozitīvi novērtē diskusiju un izskanētos viedokļus, novēlot katram paskatīties spogulī un pavaicāt sev: “Vai iekļaujoša izglītība ir stāsts par mani?”, tādējādi akcentējot, ka tieši šis jautājums ir visa ziņojuma pamatā. Sanāksmes noslēgumā Baiba Moļņika dalās ar atziņu, ka tikai tajā brīdī, kad mēs nedalīsim sabiedrību starp “es” un “viņi”, mēs varēsim teikt, ka ir cerība un ka iekļaujoša izglītība ir Latvijas stāsts.

Sanāksme noslēdzas: 13:10

Protokolēja: Ilze Dalbiņa

Protokola pielikumi:

- 1) Prezentācija “Iekļaušana un izglītība” (Anna D’Addio)
- 2) Prezentācija “Preventīvās atbalsta sistēmas izveide bērniem attīstības traucējumu veidošanās risku mazināšanai” (Sigita Sniķere)
- 3) Prezentācija “Atbalsts ikviena izaugsmei” (Gunta Arāja)

Pieejami: <https://failiem.lv/u/grrjqx4>